

בס"ד

חינוך לאור הפרשה

-גיליון מורחב-

פרשת האזינו - יום הכיפורים - סוכות

חינוך לאמונה!

הרב יהונתן דדון

גיליון מס' 114 תשפ"א

yd0527606276@gmail.com

חינוך לאור הפרשה/פרשת האזינו - יום הכיפורים - סוכות

חינוך לאמונה!

בית הכנסת במנצ'סטר, אנגליה, שעת ערב מוקדמת. יהודי תלמיד חכם ירושלמי שנקלע למקום לתפילת מנחה שגרתית, התפלא מאוד לנוכח ה'קדיש יתום' שאחריה. הקשיש היושב במזרח נתן קולו בקדיש רועם ונלהב, כשעיניו עצומות בחוזקה, הוא מתנועע בשארית כוחותיו, וכל משא שנותיו שואג עמו 'יתגדל ויתקדש' בהתלהבות עצומה... האורח הביט בפלא בעיניים משתאות, אך התבייש לשאול, הן הוא דר כאן. כשנשנה המחזה אחרי תפילת ערבית, לא הצליח לכבש את סקרנותו, והחליט לפנות אל הקשיש ולשאול אותו לפשר העניין. הוא קרב אל הקשיש, שאל לשמו וערך עמו היכרות ראשונה, ואחר כך פרש את תמיהתו ופליאתו, וביקש הסברים מניחי דעת על הקדיש הנלהב והכל כך לא שגרתני. 'שב, יהודי יקר', השיב לו הקשיש בנועם, 'אספר לך את סיפורי האישי, וכבר תבין'... אמר, והצית עוד סקרנותו של האורח. לימים, סיפר האורח וציטט מילה במילה את סיפורו של הקשיש, והסיפור במלואו לפרטיו מובא בספר 'ברכי נפשי', פרשת בחוקותי. היו אלה הימים הנוראים ביותר עלי חלד, כשיבשת אירופה בערה ונחילי דם יהודי זרמו בחוצותיה. הצורר הנאצי ימ"ש פעל במהירות ובדייקנות לחתור אל 'הפתרון הסופי', מתוך מגמה להכחיד כל שם ושארית לעם היהודי. ארובות העשן בתאי הגזים היוו עדות אפילה ודוממת, למשרפות האימתניות שפעלו בחריצות, מעלות רבבות יהודים על מזבח עקידת קידוש השם. אותו יהודי הגיע גם הוא למחנות העבודה, לשלב המקדים שלפני מחנות ההשמדה. קשה לתאר את המראות, הדעת לא סובלת והקולמוס לא יבטא את המחזות הקשים. יהודים בעלי שיעור

קומה עבדו בפרך, נתונים למרמס הקלגסים וסופגים מכות בזו אחר זו. האבידות בנפש היו דבר שבשגרה, איש לא ידע האם ישוב בערב לדרגשו או שהיום הוא יומו האחרון... אלה היו ימים בהם חשו יהודים כי זהו סוף העולם, כך ממש ולא במליצה. הרעב הצובט, המחלות הרבות, התנאים הנוראיים, עבודות הפרך והמשלוחים להשמדה, לא הותירו אפילו שביב אופטימיות, זיק של תקווה. 'סירבתי להישבר', סיפר הקשיש בעיניים דומעות, 'למרות כל המראות, התחושות, המחזות והאסונות הכבדים - המשכתי להאמין' - הוסיף בקול מרוסק... זה לא היה קל, להתחזק באמונה בתוככי התופת. אך הוא הבין כמה חשוב דווקא כאן להתחזק באמונה, וכמה קריטי לחדד את ההבנה כי יש לו אבא שבשמים שנמצא אתו כאן. רק העובדה שברור כי גם בתוככי החשיכה הוא יכול להישען ולהתרפק על הידיעה כי אביו שבשמים מקיים בו 'עמו אנוכי בצרה', נתנה לו כוחות, העניקה לו יכולת להתמודד. כדי שלא לשכוח את המסר הזה, סיגל לעצמו את ארבע המילים 'ישועת השם כהרף עין', עליהן היה חוזר ללא הרף. אחרי כל אנחה, לנוכח כל גופה, עם כל קרקור רעב - היה עונה לעצמו ולחבריו באותן ארבע מילים נצחיות: 'ישועת השם כהרף עין'. הדבר כבר הפך לסימן ההיכר שלו, עד שכבר הפסיקו לכנותו בשמו, והיו קוראים לו 'ישועת השם'... אך הוא לא נפגע מכך, ההיפך, היה גאה. 'אכן, אני מאמין כי השם עימו כאן, בתוככי המחנה' - היה אומר לסובביו, 'ובלי ספק: ישועת השם' - והם כבר ידעו להשלים לבד את המילים הבאות במקהלה: 'כהרף עין!' ואף הוא היה נענה לעברם ואומר: 'אכן, התחזקו נא באמונה, כי ישועת השם כהרף עין!'... ויהי לתקופת הימים, אין ויהי אלא לשון צער... - ביום מן הימים הוכרז כי על כל חברי הבלוק להתייצב בשורה עורפית, כי עוברים ל'מקלחת המרכזית'. היהודים האומללים כבר ידעו מה הכוונה, כבר הבינו לאן הם מובלים.

הארוכות הגבוהות והעשן המיתמר מה'מקלחות' לא הותירו מקום לספק – אכן, היום בא גורלם למסור נפשם על קידוש השם... הם הובלו בשורה מסודרת, כשבחזית ומאחור מפקחים עליהם שומרים נאצים חמושים, לבל יחמוק אי מי מהשיירה, לבל יימלט יהודי בחזרה לארץ החיים. הנה הם כבר עומדים בשערי המשרפות, ונכנסים בזה אחרי זה... 'נו, מה אתה אומר עכשיו?' – שאלו אחיו היהודים את מר 'ישועת השם'. 'מה זאת אומרת?' – שאל לעברם בפליאה, 'גם עכשיו, וגם בשערי המשרפות, אני קובע ואומר, זועק וקורא: ישועת השם כהרף עין! אפילו חרב חדה מונחת על צווארי, ועד טיפת דמי האחרונה אזעק: ישועת השם כהרף עין!' הנה הם כבר נכנסים את התאים העשנים, ובעוד רגע תיסגר הדלת החשמלית. כל היהודים נדחקים הכי קרוב לדלת, למרות שברור כי לא ניתן להימלט, והדלת תינעל במנעול חשמלי עוצמתי, ואז יפעילו הנאצים את הגז הנוראי, ובתוך דקות אחדות יהפכו אותם לקדושים שעלו השמימה על קידוש השם. ואז, רגע לפני סגירת הדלת, נפל לשומר הנאצי שבפתח פתק מהכיס. פתק, סתם פתק, שנהדף עם הרוח כמה מטרים לאחור. 'יהודון מלוכלך!' – הלם השומר בקת הרובה על מר 'ישועת השם', 'לך תרים לי את הפתק ותחזור מיד!' בצעדים מדודים, יוצא היהודי מתא הגז לעבר הפתק הסורר, כשהשומר מזרזו לרוץ אחרי הפתק המתגלגל עם הרוח. הוא גוהן לעבר הפתק, תופסו ובא להשיבו אל החייל הנאצי – אלא שבדיוק אז לחצו כבר על המתג החשמלי הנועל את הדלת, והיא נסגרה... מר 'ישועת השם' עומד מחוץ לדלת הנטרקת, ומשיב את הפתק לנאצי השומר. הלה מנסה להודפו פנימה, אך הדלת חשמלית, והיא נסגרת בעוצמה. היהודי נותר בחוץ, הדלת נסגרת, ומבעד לסדק האחרון הוא שומע את אחיו זועקים רגע לפני עלייתם על המוקד: 'א קדיש'ל פאר אונז, א קדיש'ל פאר אונז!' – אל תשכח לומר קדיש אחרינו!

ואז הדלת נסגרה. הם בפנים – מסרו נפשם על קדושת השם, ה' יקום דמם. הוא בחוץ – חייו נתונים לו לשלל... הקשיש סיים את סיפורו האישי, ניגב את הדמעות שכבר לחלחו את קצוות זקנו, נאנח ואמר: 'נו, עכשיו הבנת למה אני אומר קדיש כה נלהב על מי שהייתי אמור להיות ביניהם ולעלות עימם השמימה? אוי רבש"ע', הוסיף באנחה, 'נקום נקמת דם עבדיך השפוך'... 'אוי, ישועת השם כהרף עין', שב הקשיש על ארבע המילים שהיו לו למשען ומחסה בימים הקשים, 'הרי ראיתי זאת בעיניים, והיום – בראותי אנשים מודאגים, לחוצים, צרות עוברות עליהם, קשיים ומשברים – אני משיב לעברם באותה מטבע לשון ואומר: הריני עד כי ישועת השם כהרף עין! התחזקו באמונה, דעו כי יש מנהיג לבירה, יש בורא עולם שקובע ומכוון את סאת הצרות של כל אחד ואחד, ואם תתחזקו באמונה – בוודאי תיוושעו!' – סיים הקשיש בחיוך רפה...

אכן כן, ישועת השם כהרף עין! גם בקשיים הכי לא עבירים, גם ברגעים הכי קשים, גם בהתמודדויות הכי כואבות, ההתחזקות באמונה לא רק נותנת כוחות, לא רק מעניקה עוצמות, לא רק מסייעת להתמודד – אלא מהווה גם סגולה בטוחה להינצל, לצאת מהקושי, להיפרד מהצרה! רגעי המשבר אינם קלים, לפעמים קשה לעמוד בהם, לפעמים נראה כי סוף העולם הגיע. אך ליהודים יש מגן ששומר עליהם, יש משהו שמחזיק אותם איתנים – האמונה! הידיעה כי יש בורא עולם, יש מי שמכוון וקובע ומוביל ומכריע – עצם הידיעה הזו נותנת כוחות כה רבים, מעניקה עוצמות שאי אפשר לתאר במילים! צריך רק להפנים ולהטמיע, ולהתחזק דווקא ברגעים הקשים: אין עוד מלבדו, הוא אלוקינו, והוא ישיענו ויגאלנו!

*

המתנה הטובה ביותר בה זכה עם ישראל, היא המתנה להיות בניו אהוביו של הבורא, סמוכים על שולחנו ובטוחים בישועתו. העובדה

שיש לנו אבא אוהב ורחום שניתן להישען עליו, להאמין בו ולבטוח שהוא לצידנו בכל עת ובכל תנאי, מייצרת שלוה ושקט נפשי, מבטיחה רוגע, שומרת עלינו מכל דאגה ומייצבת את שפיותנו גם בזמנים של התמודדות וצרה. 'אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים!' – כי גם במצבי צרה וצוקה, גם במצבים שמוסדות תבל מתערערים, גם כשמרגישים שדברים לא הולכים כפי שרוצים, יהודי לא מתבלבל, לא מאבד שליטה, לא מפסיד את הרוגע והשלוה הנחוצים לו כל כך. יש לנו אבא גדול בשמים, אנו נשענים רק עליו, אנו יודעים שהוא עימנו, שומר עלינו, מסייע לנו, מבטיח שנתמודד בגבורה, נשרוד את הכל, ונצא מכל קושי מחוזקים ועוצמתיים. פעמים רבות אנשים שואלים את עצמם, מה תפקידנו בדורנו אנו, מה מוטל עלינו לתקן. הלא כך כתוב בספה"ק 'נועם אלימלך', כי לכל דור ודור תפקיד ייחודי, משהו מיוחד שעליו להתמקד בו. אם כן – מהו אותו דבר שעלינו לתקן, מה התפקיד של הדור שלנו? את השאלה הזו הפנה כ"ק האדמו"ר רבי דוד אבוחצירא שליט"א, במכתב אישי ששלח אל להבחל"ח הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל, אשר השיבו כך ומפיו הובאו הדברים בגיליון 'כאיל תערוג': 'להתחזק מאוד באמונה ובביטחון בהשם יתברך, ולא בבשר ודם!' – כי אכן, בדורנו אנו, הדור הטכנולוגי שהכל נעשה בלחיצת כפתור, משום מה נראה לאנשים שהכל בידיהם, ברצותם יפעלו כך וברצותם אחרת... אבל זה בדיוק תפקידנו. לדעת, להאמין, לבטוח בה', רק בה'. לדעת שביטחון בבשר ודם הוא משענת קנה רצוץ, רק בורא עולם – בכוחו וביכולתו להציל ולפעול, לעשות ולהושיע. הבה נתחזק באמונה וביטחון בה', ואז נזכה לראות עין בעין את ישועותיו ונפלאותיו! (הרב קובלסקי שליט"א)

*

בפרשת השבוע כתוב: "הצור תמים פעלו". הצור – הקב"ה.
כתוב במדרש שהקב"ה צייר נאה כביכול (קהלת רבה ב', ט"ו), וכך נאמר
בשמואל (א, ב, ב): "ואין צור כאלוקינו" ועל פסוק זה אומרת הגמרא:
"אין צייר כאלוקינו – בוא וראה שלא כמידת הקב"ה מידת בשר ודם.
מידת בשר ודם, צר צורה על גבי הכותל ואינו יכול להטיל בה רוח
ונשמה קרביים ובני מעיים. וזאת הכוונה "אין צייר כאלוקינו" (ברכות י"ע"א).
שאל הרב גלינסקי זצ"ל את הרב דסלר זצ"ל: הגמרא (ברכות ל"ג ע"ב)
מספרת על תלמיד שהיה חזן ואמר "הא-ל הגדול הגיבור והנורא...
החזק והאמיץ והוודאי והנכבד". המתין לו רבי חנינא עד שסיים,
ושאל אותו: "סיימת לסדר כל שבחיו?! משל למלך בשר ודם שהיו
לו אלקי אלפים דינרי זהב, והיו מקלסים אותו בשל כסף, והלא גנאי
הוא לו!". ופרש הרמב"ם (מורה נבוכים חלק א' פרק נ"ט), שמה שנצטוינו לומר,
נצטוינו. אבל אם אנו אומרים יותר מכך כפי השגתנו, אנחנו צריכים
לדעת שההשגה שלנו כל כך מוגבלת וחיוורת לעומת שלמותו
יתברך, עד שאנו ממעטים בזה בכבודו. והשאלה היא: מה היו
אומרים, אילו מלך בשר ודם מושלם בכל המעלות על פי השגתנו.
באמת חזק, גיבור ואמיץ, והיו משבחים אותו כך: "היודעים אתם,
מלכנו יודע לצייר! בעצמו עיטר את שער מחברת חשבון של יורש
העצר!".... מה היה דינו של משבח זה?! ואם כן, כיצד נבין את
הפסוק "הצור, תמים פעלו"? הרי הקב"ה יוצר הכל, בורא עולם
ומלואו, וזה מה שאומרים בשבח, שאין צייר כמוהו?! והרב דסלר
ענה בסיפור: לפני כמאתיים שנה ביקש מלך צרפת למסד את
מקומה של פריז כבירת אומנות הציור בעולם. הכריז המלך על
תערוכת ציור, ומינה ועדת שופטים שתבחר את הציורים המובחרים
שיעלו לשלב התחרות. מתוכם, יזכה הציור המובחר לפרס אישי
מאת המלך והצייר הזוכה יקבל תואר כבוד ויוקרה רבה. כדי
שהתמונות תהיינה בנות השוואה, החליטו שיתמקדו בציור פירות

וירקות בלבד. טובי הציירים נענו לאתגר בהתלהבות ושקדו על יצירותיהם כיד כישרונם הטוב עליהם. התמקדו באורות וצללים, באגרטלים ומפות ורקעים שונים. השופטים התקשו לבחור את עשרים הציורים היפים ביותר. בסופו של דבר נבחרה התצוגה שהפעימה את כל רואיה. התגלעה מחלוקת בין צוות השופטים – זה מצדד בציור זה, ורעהו בציור אחר... אמרו: "יראה המלך וישפוט!". נכנס המלך לטרקלין התצוגה, חבר השופטים עמד בצד אחד, ועשרים הציירים עמדו בצד השני. כולם דרוכים, מצפים לשמוע מה ההכרעה. עמד המלך מול הציורים, והתפעל מהם לפי הסדר: זה יפה, וזה יפה, וגם השלישי. פירות שונים, ירקות שונים, סידור שונה ורקע שונה, אבל הכל כה נאה... לפתע הפר משק כנפיים את הדממה המתוחה – ציפור נכנסה לאולם, ועטתה על אחד הציורים, לנקר בענבים המצוירים בו. הקהל נאנק בחרדה והציפור נבהלה, וביקשה לברוח דרך החלון המצויר מעל אשכול הענבים.. לפליאתה נתקלה בחומת בד, פרכסה במבוכה והסתובבה, נמלטה כלעומת שבאה. כל זה ארך רגע קט, ולאחריו אמר המלך: "ציור זה זוכה בפרס המלכותי!". מחאו כולם כפיים בהסכמה. כי שלמותו של הציור, בכך שסבורים שהוא טבעי, ואם ציור זה שכנע אפילו את הציפור, מושלם הוא. ואמר הרב דסלר: ה' ברא את העולם ומנהיגו, אבל פועל בו בהחבא, כלשון הכתוב "אכן א-ל מסתתר" (ישעיה מ"ה, מ"ו), וזה תפקידו, לגלותו בעולם. לבקוע את ההסתר ולמצאו. העיקר הראשון משלושה עשר עיקרים הוא: שהבורא יתברך שמו הוא לבדו עשה עושה ויעשה לכל המעשים – והנה הסתרותו מפנינו כה מושלמת עד שאנו טועים לחשוב שהטבע פועל, והמקרה שולט. ודווקא הסתרה מושלמת זו מעוררת התפעלות. שהרי אין ספק שהכל מושגח, ומפעם לפעם נבקע מסך ההסתרה, כהמשך הפסוק: "אכן אתה א-ל מסתתר, קדוש ישראל מושיע" בכוח גדול

וביד חזקה. ואנו מתפעלים ואומרים: "הצור", הצייר האומן הזה, "תמים פעלו", כה מושלמת יצירתו, עד ש"אין צייר כאלוקינו". כי כוח אלוקי נצרך כדי להסוות את ההשגחה הפועלת בכל ולשמר את כוח הבחירה עד שנטעה לחשוב שהמאורעות טבעיים ומקריים.

*

בעניין זה שמעתי סיפור נפלא: מעשה באדמו"ר מפייטסבורג זצ"ל ששהה בארה"ב לרגל מסעותיו, במסע הדינר, הוא נכנס לרכב מפואר שהמתין לו, אולם מה גברה תמיהתו, ליד הנהג היה הגה וגם ליד הנוסע במושב הקדמי לידו עוד הגה, לשם מה ההגה הזה? הנהג חיך והסביר: יש לי בן היפראקטיבי, שהיה נצמד במושב לידי ומנסה להטות את ההגה, מה עשיתי התקנתי הגה דמה לידי, והוא נוסע ומסובב את ההגה ובטוח שהוא הנהג. אמר הרבי: הרבה מלכים ושרים מחזיקים את ההגה ביד ולא מבינים שזה הגה דמה, ההגה האמיתי הוא למעלה.

*

חינוך לאמונה!

מתוך שיחה של הגאון רבי גרשון אדלשטיין שליט"א: כשילד מתחיל לגדול, הוא גם שומע את השפה איך שמדברים בבית, שעל כל דבר אומרים 'אם ירצה השם' ו'בעזרת השם'. כך מדברים וכך צריך להיות, שלא לומר 'אני אעשה' ו'אני אלק' וכו', אלא הכל 'אם ירצה השם' ו'בעזרת השם'. בזה משפיעים על הילד כבר בגיל קטן מאוד חינוך של אמונה, שהכל בהשגחה ברצון השם. וזכורני עוד מימי ילדותי, כשהייתי ילד קטן מאוד, אמי ע"ה הייתה מספרת לנו על עקידת יצחק אבינו, היה שיר באידיש שמתאר את העקידה, והייתה שרה לנו את המילים עם מנגינה, על העקידה של יצחק ועד מסירות הנפש, וכן על הצלת אברהם אבינו מכבשן האש, ועל הניסיונות של אברהם אבינו. דיברו על זה כבר לפני החיידר, לפני שהתחילו

ללמוד חומש, הכל היה מלא אמונה. נמצא שכל אחד ואחד הרי הוא 'מזכה הרבים' בביתו, באמצעות החינוך שהוא נותן בבית. וכך גם גנת בגן ילדים, מלבד חסד שהיא עושה בזה, ששומרת ומשגיחה על הילדים, וזה חסד עם ההורים, וגם חסד עם הילדים שיהיו שמורים, בנוסף לזה הרי גם אומרים עם הילדים בגן "מודה אני" ופסוקי "שמע ישראל" וברכת המזון, ומדברים איתם על ענייני האמונה. ובאמת זה דבר טוב שידברו עם הילדים בגן על אמונה, ועל בריאת העולם, שיש בורא עולם, והעולם נברא בששה ימים, השמש נבראה והירח נברא, וכל ענייני האמונה. להשריש בילדים אמונה! וכך באמת עושים בגני הילדים של החרדים לדבר השם, שמחנכים את הילדים לאמונה, ומכניסים בהם הרבה אמונה, וזהו זיכוי הרבים שעושים בגן ילדים, וגם זיכוי הרבים שכל אחד עושה בביתו. קל וחומר מי שהוא מלמד בחיידר, שמלמד את הילדים דברי תורה ממש, ומחנך אותם לתורה ולאמונה, וכן מחנכת ומורה ב'בית יעקב', ודאי שיש בזה זיכוי הרבים גדול מאד! וכך גם הסבא והסבתא מזכים את הנכדים, כשהם מדברים איתם דברי אמונה".

*

לנצל את הקורונה...

בתקופה זו יש לנו הזדמנות גדולה לחנך את הילדים (ואת עצמנו...) לאמונה בהשם. הילדים שלנו שואלים אותנו המון שאלות מידי יום ובמיוחד בתקופה הזאת, זה הזמן ללמד אותם שלא הכל הולך כמו שאנחנו רוצים ומתכננים, ה' הוא זה שמכוון את העולם. זאת הזדמנות פז להסביר להם איך ה' מנהיג את העולם. הנה, למרות ההתקדמות הטכנולוגית האדירה ופריצות דרך רבות בתחום הבריאות, המצאות חדשניות ומשוכללות, לפתע מגיע וירוס קטן ומשנה את כל העולם. לא עזרו כל ההמצאות והחדשנות, לא הועילו פיתוחים וטכנולוגיות חדישות. מדהים! דווקא עכשיו, בשיא

ההסתר, כשבכל תחום יש מכונות ורובוטים וכו', דווקא עכשיו כשאנשים בעולם בטוחים יותר מאי פעם שהם מנהיגים את העולם, הקב"ה מראה לכולם שהוא הבעל הבית. "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום"...

*

"דירת ארעי"...

בכל שנה אנחנו מסבירים לילדים שהסוכה היא דירת ארעי ובעצם כל החיים שלנו בעולם הזה הם ארעי והכנה לעולם הבא. האמת היא, שאנחנו בעצמנו לא כל כך מרגישים את הארעי של העולם הזה... עד שהגיעה הקורונה. מאותו רגע שהקורונה הופיעה, אנחנו מרגישים היטב את הארעי ואפילו בלי סוכה... זכינו שהשנה יש לנו הזדמנות להסביר לילדים את המשמעות של דירת ארעי.

*

"נקדש את שמך בעולם"...

היה זה ביום הכיפורים, בבית מדרשו של סניגורם של ישראל, הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע. אם בכל ימות השנה היה עומד ומתחטא לפני אביו שבשמים ומרבה להמליץ טוב על ישראל, הרי שיום הכיפורים היה היום המרכזי בשנה בו עסק במלאכת הקודש - לסגור טוב על עם ישראל. אלא שבשנה זו הבחינו תלמידיו במשהו מוזר, אפילו מדאיג: על הנהרה שהאירה תמיד את פניו העיבה עננה של דאגה עמוקה, הרבי היה עטוף בשרעפים ואך בקושי נשא את תפילתו... לאורך כל יום הכיפורים נמשך המתח. הרבי נראה חרד ממש, פניו בערו באש להבה, הסגירו את תחושתו כי שערי שמים נעולים. שעות ארוכות של מתח וחרדה עברו על הרבי והמתפללים, ואז, לפתע, בשעת נעילה, נראתה בת שחוק קלה על שפתיו. הוא שב להתפלל ברגש ובהתלהבות כמקדם, עונת הדאגה סרה מעליו והתחלפה בנהרה מאירה ומלאת שמחה.

במוצאי היום הקדוש השיחו התלמידים בפני רבם את תמיהתם לנוכח המחזות להם היו עדים. הרבי לא פתר את התעלומה, אלא הפטיר כי לשנה הבאה ייודע הדבר. ואכן, לקראת יום הכיפורים בשנה שאחרי, ביקש הרבי לזמן קבוצה מתלמידיו, ויצא עימם לנסיעה ארוכה בואכה כפר שכוח ונידח, בקצה רוסיה. על כפר זה מעולם לא שמעו התלמידים עד אז, וכבר בדרך אמר להם הרבי כי לאור מה שקרה ביום הכיפורים שחלף, הוא מבקש להתפלל ביום הכיפורים דווקא בכפר הנידח הזה. מדובר היה בכפר בו התגוררו חיילים 'קנטוניסטים' יהודים, שבגיל צעיר נחטפו מידי הוריהם, ושירתו כחצי יובל שנים בצבא האדום הרוסי, בשירותו של הצאר ניקולאי ימ"ש. למותר לציין, כי חיילים אלו שהעבירו את מיטב שנותיהם בצבא, לא היה להם שמץ של מושג יהודי קלוש, ואף הזכות להקים משפחה נמנעה מהם. הם הקימו לעצמם כפרים קטנים ועזובים אליהם הגיעו בגילאי חמישים ומעלה, ובהם בילו את שארית חייהם בחוסר כל. עם הגיע הרבי לכפר, כל תושביו – החיילים המודקנים, קידמו את פניו בהתרגשות. זו הפעם הראשונה בה הם זוכים לארח ביום הכיפורים מניין יהודי כה מכובד בראשות צדיק, והם ציפו לתפילה 'אמיתית' בה הרבי ישמש כחזן, והם יזכו להצטרף לתפילה מרוממת ונשגבה כראוי ליום הקדוש, לראשונה בחייהם. ואכן, לאורך כל יום הכיפורים, שימש הרבי כחזן. תלמידיו היו רגילים בתפילתו המרטיטה, והתפללו עמו בכוונה ובהתלהבות. החיילים הזקנים הביטו רוב הזמן בתפילה הנרגשת, כשפיהם פעור בהפתעה ועיניהם מצטעפות בדמעות לעתים. החסידים עשו כל שביכולתם כדי לקרב את המקומיים ולהסביר להם על התפילות, ומתי מעט מהם שעוד זכרו קרוא וכתוב – הצטרפו לתפילה. ואז, בהגיע הרגע הגדול, קודש הקדשים של יום הכיפורים, תפילת נעילה, עזב הרבי את עמוד התפילה, ולתדהמת הכל – ביקש מאחד

הקנטוניסטים לגשת לעמוד. הלה לא הבין מה הרבי רוצה, הרי אין לו סיג ושיח עם תפילה, על אחת כמה וכמה לא עם תפילת נעילה, אך הרבי התעקש כי דווקא הוא זה שיגש לעמוד וישמש כחזן בנעילה. הקנטוניסט המבולבל ניסה להסביר לרבי ברוסית מתובלת בידיש רצועה, כי אינו יודע צורת אות, בוודאי שלא לשמש כחזן, וקל וחומר שלא להיות שליח ציבור עליו נמנה רבי קדוש. אך הרבי התעקש כי דווקא הוא ישמש כחזן, ואמר כי יסתפק בהחלט בתפילת נעילה כמו בשנה שעברה, זו התפילה לה איוותה נפשו! בברכיים כושלות ובפנים תוהות, ניגש הקנטוניסט לעמוד התפילה, כשחבריו מלווים אותו ונעמדים מאחוריו בחצי גורן עגולה. אז פצה הקנטוניסט את פיו בתפילה, וחזר מילה במילה על התפילה משנה שעברה, כשחבריו חוזרים אחריו: 'רבנו של עולם!' – קרא החזן הקנטוניסט בהתרגשות ומחה דמעה סוררת, 'גלוי וידוע לפניך שאין לי מושג איך מתפללים, אינני יודע אפילו על מה להתפלל. הרי מה נבקש ממך?' – אמר והחל לפרט בזעקה נואשת: 'בנים? – הרי אנו כבר זקנים, לא זכינו להקים משפחה וגם לא נזכה בכך... – קראו כולם במקלה דומעת, ובכיים החריד את הסביבה... 'חיים? – והלא חיינו אבודים ומלאי תסכול מר, וכי לחיים כאלו חיים ייקרא?!' – אמרו כולם בתמיהה מהדהדת, כשבכיים הולך ומתגבר... 'פרנסה? – למה אנו כבר זקוקים? הרי אנו מקבלים את הפנסיה שלנו מהצאר, ואין לנו דרישות נוספות!' – קבעו כולם פה אחד... 'אם כן, לא נותר לנו להתפלל אלא כמה מילים שאנו יודעים... – וכאן, הפכו כל החיילים למקהלת בכי נרגש גדולה, וביטאו את שאיפתם הטהורה היחידה – שכולם יכירו במלכות ה', שהעולם כולו יידע שיש מי שמנהיג כאן את הכל, ואז שאגו בקול חוצב בהמיית לב משתפר: 'יתגדל ויתקדש שמייה רבא'... ועימם פרץ הרבי בבכי נסער, מצטרף לזעקותיהם בהתלהבות ובדבקות, והסביר לתלמידיו:

'התפילה הזו, המילים הללו, התשוקה הזאת שבערה בליבם ופרצה באבוקת אש נלהבת – הן שהצילו את העולם כולו בשנה שעברה, כשנגזרו גזירות איומות על עם ישראל, שערי שמים ננעלו, ורק תפילתם הפשוטה אך הבוקעת רקיעים, שאיפתם הבוערת מתוך לבבות נשברים, הן שהצילו את עם ישראל כולו!'

כי כשיהודי מציב לנגד עיניו מטרה להגדיל כבוד שמים, כשיהודי מבטא שאיפה כנה מעומק הלב שהעולם כולו יכיר כי ה' הוא מלך העולם, התפילה הזו עוצמתית ואדירה, משברת קטרוגים ופורצת מחסומים. תפילה כזו – היא שבכוחה להציל את עם ישראל כולו, ומביאה רחמי שמים על כולנו! כשאנו עומדים ומבקשים בימים אלו 'זכרנו לחיים', אנו בוודאי מבקשים על ישועותינו הדרושות, על החיים, הבריאות, הילדים, הפרנסה והאושר שלנו, אך אנו שמים דגש מיוחד כי אנו מתפללים לזכות בישועות אלו למטרת 'למען אלוקים חיים' – כדי שנזכה לנצל את חיינו לטובת המטרה האמיתית שלנו, לעשות את רצון אבינו שבשמים ולהגדיל את שמו בעולם, כדי שנזכה לרומם את מלכותו בעולם ולפעול שכל יהודי יידע שה' אלוקי ישראל מלך – אז התפילה שלנו בוקעת רקיעים, ממסה שערים, שוברת מחיצות, מסירה קטרוגים, ומתקבלת ברחמים וברצון. אז – גם אם התפילה נשמעת מפיו של יהודי שההיסטוריה הרוחנית שלו לא משהו, אך ככל שהתפילה היא למען אבינו שבשמים – כך היא זוכה להישמע מיד לפני כסא הכבוד, ומזכה במילוי שאיפותינו, בישועות הדרושות לנו, בשנת שפע ואושר! בל נשכח את המסר העולה מסיפור מרגש זה, המובא בספר 'תולדות קדושת לוי'. הבה נחשוב במה נוכל לשפר את חיינו הרוחניים, במה נוכל להגדיל ולפרסם את שמו יתברך, כיצד נוכל לקדש את שמו בעולם. איך נוכל לנצל את הכישורים שלנו לזכות את הרבים, לשמח יהודים, ולחנך את ילדינו לאמונה בה'.

*

לסיום: תובנה חינוכית לסוכות...

הסוכה היא כמו כיתה. המחנך בונה את הכיתה ומעצב אותה...
וכמו בסוכה - בכיתה יש הרבה קישוטים, כל קישוט והיופי שלו...
המחנך מצייר את הקישוטים, ותולה אותם - מעלה אותם למעלה,
כל קישוט ודרך התליה שלו - המחנך נותן לכל תלמיד את מה
שהוא צריך כדי לעלות. המחנך מסכך ושומר על התלמידים...
וכמו בסוכה - גם בכיתה יש קדושה מיוחדת בגלל התפילה
ולימוד התורה. ויש גם אושפיזין - המלאכים שיורדים ובאים לשמוע
את קול לימודם של תינוקות של בית רבן... כל מחנך צריך לדאוג
שכיתתו תהיה נעימה, ושכל ילד ירגיש בה בבית, ושהשהייה בה
תעלה את התלמידים לפסגות רוחניות.
ארבעת המינים - ישנם כל מיני סוגים של תלמידים, לכל תלמיד
יש יכולת שונה, סגנון שונה טבע שונה. מחנך הוא זה שיודע לקחת
את כולם ולאגוד אותם יחד. לקחת גם את הלולב - ה"שפיצים"...
גם את ההדסים - אלו ה"מוצלחים", גם את הערבות - אלו ש"קשה
להם"... לחבר את כולם לאגודה אחת! לצייר ציור יפה עם הרבה
גוונים... ואיך עושים זאת? עם האתרוג - עם הלב...

שבת שלום, גמר חתימה טובה וחג שמח!

העלון יוצא לאור
בסיוע תלמוד תורה
"נצח ישראל" בית שמש

לתגובות ולקבלת העלון במייל: yd0527606276@gmail.com